

۱۵ بهمن ماه سال ۱۳۹۹، اتفاق عجیبی در صحن علنی مجلس افتاد. نمایندگان مجلس یازدهم با وجود استقبال و موافقتی که در مورد «شفافیت آرای نمایندگان» از خود نشان داده بودند، با ۶۳ رای مخالف آن را تصویب نکردند. این تصویر روزی است که مردم از نمایندگان خود ناامید شدند

سه ضربه به اعتماد عمومی

به عبارت دیگر بخشی از اعتماد عمومی مردم به توفیق دولت در برنامه‌های اقتصادی پیوند خورده است. اما در کنار شرایط اقتصادی، در خاطرات جمعی ما اتفاقات تلخ مشترکی وجود دارد. اتفاقاتی همراه با ناامیدی و ضرر مادی برای مردم که پس از آن اعتبار دولت، زیر سؤال رفت. مردمی که حرف درست و غلط را به یک چشم می‌بینند، در مواقع حساس مشارکت کمتری خواهند داشت. مشارکت و همراهی مردم یکی از مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی است. وقتی اعتماد ضربه بخورد و سرمایه اجتماعی کاهش یابد، مردم در مقابل تصمیم درست نیز ممکن است مقاومت کنند. این چرخه معیوب کاهش سرمایه اجتماعی، کاهش مشارکت و وخیم‌تر شدن شرایط اقتصادی کشور، با هر ضربه به اعتماد مردم سرعت بیشتری می‌گیرد. در دهه‌های گذشته چند ضربه مهم به اعتماد ملت زده شد که جبران آن سال‌ها طول می‌کشد. بورس، بنزین و شفافیت مجلس سه ضربه‌ای بود که همه آن را به خاطر می‌آوریم.

برای خرید کالا، بستن قرارداد و اصلاً برای برقراری روابط اجتماعی سراغ چه کسی می‌روید؟ همه ترجیح می‌دهیم پیش کسی برویم که او را از قبل می‌شناسیم و به او اعتماد داریم. اساساً برای حل مشکلات به کسی که سابقه دروغ‌گویی یا بدعهدی‌اش را دیده‌ایم مراجعه نمی‌کنیم. در نگاه اقتصادی اعتماد و به طور کلی سرمایه اجتماعی راه حل افزایش همکاری و فعالیت‌های دارای منافع متقابل است. در سال‌های اخیر کاهش سرمایه اجتماعی باعث شده ملتی که یک «آری» ۹۸ درصدی به جمهوری اسلامی داد و از آن روز پای ثابت حل بحران‌ها بود، حالا انگیزه کمتری برای مشارکت داشته باشد. اعتماد یکی از مؤلفه‌های مهم سرمایه اجتماعی است. در دهه اخیر فشار اقتصادی و وعده‌های تحقق نیافته مسئولان شکاف میان دولت و مردم را بیشتر کرده است. وعده‌هایی که مردم از روی عادت و تجربه دیگر باوری به آن ندارند و تنها تأثیر این وعده‌ها تولید کسری بودجه بیشتر و در نهایت کاهش سرمایه اجتماعی جامعه است.

۱۵۲

اقتصادی

• شماره ۴ - شهریور ۱۴۰۲ •